

Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung: Investition in Ihre Zukunft / Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj: Investice do vaší budoucnosti

RESUMÉ

Návrh struktury a celkového konceptu Inovačního centra Ústeckého kraje

Říjen 2013

Název projektu: „Propojení VaV pro MSP v sasko-českém příhraničí“ č.100085648

Tento návrh konceptu byl zpracován v průběhu září a října 2013 na základě zadání zadavatele, kterým je Ústecký kraj. Zpracovala ho společnost VVV MOST spol. s r.o.

Koncept centra vycházel z již dostupných analýz zadavatele, dále na základě dostupných materiálů z této oblasti. K naplnění cílů zadání byly také využity akce pořádané partnery projektu a konzultace nastavení a návrhů strategie centra právě s těmito partnery.

Celkový koncept jako takový je složen ze dvou částí 1. a 2.

Část 1 - Návrh konceptu Inovačního centra ÚK

Poskytuje odpověď na potřebnost takového centra, návrh vhodné právní subjektivity přes organizační strukturu po návrh služeb a nástrojů, které by dané centrum mělo využívat. Obsahuje také predikci nákladů na provoz Centra, možné zdroje financování. Na základě těchto bodů dochází k identifikaci bariér a analýzy rizik. V samotném závěru této části konceptu dochází k návrhu oblastí pro spolupráci s Libereckým a Karlovarským regionem v oblasti VaV.

I. Úvod této části konceptu se zabývá zdůvodněním potřebnosti a popisuje nedostatky a slabá míst v klíčových oblastech a to:

- lidské zdroje,
- spolupráce,
- finance,
- infrastruktura,
- Regionální inovační strategie (RIS)

V jednotlivých oblastech pak byly nastíněny aktivity, kterými by centrum mohlo pomoci s odstraněním či minimalizací těchto slabých míst

Lidské zdroje

- 1) Podpora vědecko-výzkumných pracovníků a činnosti na území kraje.
- 2) Intenzivní spolupráce s UJEP a dalšími vysokými školami v regionu s cílem koordinace vzdělávacích aktivit s požadavky a potřebami trhu práce.
- 3) Inicializace modifikace stávajícího programu Ústeckého kraje na podporu VŠ studentů a jejich zavázání se k práci v Ústeckém kraji.
- 4) Podpora absolventů vysokých škol technických oborů – stáže ve firmách.
- 5) Podpora čerpání dotačních prostředků ze strukturálních fondů pomocí nových operačních programů 2014 – 2020 na rozvoj lidských zdrojů ve VVI.

Spolupráce inovačních aktérů

- 1) Transfer technologií.
- 2) Spolupráce s vysokými školami v kraji na jejich rozvojových záměrech v oblasti výzkumu, vývoje a inovací.
- 3) Propagace UJEP a další fungující nebo nově vznikající VaV infrastruktury.

- 4) Podpora vzniku komunikační platformy propojující školy a výzkumné ústavy s komerčními subjekty a systémově koordinující jejich spolupráci.
- 5) Inicializace možností rozvoje další spolupráce firem se studenty, doktorandy, vývojovými pracovníky VŠ.
- 6) Inicializace podávání společných grantů inovačních firem za účelem navazujícího vývoje a inovace předmětu transferu know-how.

Financování výzkumu, vývoje a inovací

- 1) Podpora čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie.
- 2) Podpora a koordinace inovačních voucherů.
- 3) Zprostředkování rizikového kapitálu.

Infrastruktura pro výzkum, vývoj a inovace

- 1) Propojování a koordinace stávajících a nových kapacit inovační infrastruktury v Ústeckém kraji s příchozími investory a s regionálními firmami.
- 2) Vybudování školícího centra.

Regionální inovační strategie

- 1) Podpurné činnosti pro urychlení zpracování platné RIS, a dále Akčního plánu.
- 2) Prosazování aktualizované Regionální inovační strategie Ústeckého kraje a zajištění všech souvisejících služeb.
- 3) Dohled nad naplňováním Regionální inovační strategie, resp. Akčního plánu.

Výše uvedená analýza stávajícího stavu VVI pomocí pěti oblastí (lidské zdroje, spolupráce, finance, infrastruktura a RIS) vykresluje Ústecký kraj ne v příliš dobrých barvách – nízký počet kvalifikovaných pracovníků, nízká míra spolupráce inovačních aktérů, nízké výdaje, absence dlouhodobé inovační strategie apod. Tuto situaci může změnit pouze výrazná politická podpora představitelů kraje a velkých statutárních měst, spolupráce všech klíčových aktérů veřejné, podnikové a výzkumné sféry na realizaci inovační strategie a systémová centrálně řízená podpora aktivit VVI ze strany Inovačního centra Ústeckého kraje jako subjektu zaštiťujícího VVI v kraji.

II. V další části tohoto konceptu došlo k posouzení různých možností při volbě vhodné formy a způsobů založení centra při zohlednění stávající právní úpravy a změn vyplývajících z nového občanského zákoníku platného od ledna 2014.

Z tohoto posouzení vyplývá, že dle současné právní úpravy se jako nejvhodnější právní forma jeví příspěvková organizace, a to za předpokladu, že provoz organizace bude z velké části finančně podporovat kraj. Nebude-li tomu tak, pak je vhodnější právní formou občanské sdružení. Za účinnosti nové občanskoprávní úpravy je nejvhodnější právní formou organizace spolek.

III. S volbou právní subjektivity také souvisí nezbytné řešení organizační struktury.

Počet zaměstnanců bude postupně narůstat z předpokládaného počtu 3 - 5 zaměstnanců při zahájení činnosti až na cca 10 zaměstnanců v roce 2018. Níže uvádíme jejich základní výčet

- Vedoucí centra
- Vedoucí týmů
- Finanční manažer
- Právník
- Pracovník pro ekonomiku a marketing
- Pracovník IPR (Intellectual Property Rights)
- Technologický skaut
- Člen týmu - konstrukční pracovník, experimentátor

IV. Na tento bod úzce navazuje zpracovaná matice zodpovědnosti

V. Následně bylo přistoupeno k bližšímu definování možných služeb centra související s podporou VaV a inovačního prostředí. Klíčové činnosti centra by měly být tyto:

- Presentace nabídky výzkumných, vývojových a inovačních kapacit v Ústeckém kraji
- Inovační vouchery
- Transfer technologií (činnost technologických skautů)
- Podpora technického vzdělávání
- Podpora čerpání finančních prostředků z fondů EU
- Zprostředkování rizikového kapitálu
- Vytvoření monitorovacího a informačního systému VaV
- Zajištění poradenství v oblasti ochrany duševního vlastnictví (IPR)

VI. Jedním z klíčových bodů je i stanovení úlohy orgánů krajské samosprávy Ústeckého kraje

Cílem tohoto bodu bylo navrhnout roli orgánů krajské samosprávy Ústeckého kraje ve vztahu k nově připravovanému Inovačnímu centru ÚK. Pozornost je věnována pouze „orgánům“, které se v současnosti zabývají činnostmi v oblasti VVI - Rada pro vědu, výzkum, vývoj a inovace, a dále Krajskému úřadu ÚK – odboru regionálního rozvoje a plánovanému Inovačnímu centru.

Navrhované úkoly Rady VVI ve vztahu k činnostem Inovačního centra:

1. Aktivně se podílet na strategickém managementu VVI kraje zpracováním nezávislých strategických dokumentů, doporučení, posudků a hodnocení.
2. Zpracovávat a předkládat orgánům kraje, partnerům a veřejnosti v kraji návrhy strategických přístupů, podněty a podklady v oblasti rozvoje výzkumu, vývoje a inovací, např. definovat oblasti podpory VVI za účasti odborné veřejnosti.
3. Navrhovat vhodné nástroje podpory v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, spolupracovat na jejich prosazování, sledovat a vyhodnocovat jejich účinnost.

4. Podporovat spolupráci organizací a institucí zainteresovaných na VVI v kraji.
5. Spolupracovat s Radou vlády pro výzkum a vývoj na národní úrovni a s dalšími odpovídajícími institucemi a nezávislými odborníky na principu vzájemné prospěšnosti.
6. Rozvíjet spolupráci s jinými kraji pro výměnu zkušeností a společné iniciativy VVI.
7. Plnit roli odborného poradního orgánu Ústeckého kraje ve vyhlašovaných veřejných soutěžích VVI.

Navrhované úkoly KÚ ÚK ve vztahu k činnostem Inovačního centra:

1. Převzít od Rady VVI navrhovanou strategii v oblasti VVI a následně ji předložit všem relevantním odborům k vyjádření a doplnění.
2. Schválit strategii VVI.
3. Důsledně naplňovat, resp. uplatňovat schválenou strategii VVI prostřednictvím Inovačního centra ÚK.
4. Inovační centrum je ideálním „nástrojem“ pro uvádění strategie v praxi. Krajský úřad bohužel nemá dostatečné kapacity na tento úkol, a tak mnohdy dobré záměry a strategie zůstávají pouze na papíře.

Navrhované úkoly Inovačního centra:

1. Podporovat technické vzdělávání studentů na středním a vysokém stupni vzdělávání.
2. Podporovat doktorandská studia na vysokých školách v kraji – zejména technicky zaměřených.
3. Podporovat firmy, které přijdou se záměry v oblasti VaV, nebo podpořit začínající firmy inovačního charakteru (např. vouchery na služby pro tyto firmy – marketing, právní poradenství atp.).
4. Podporovat malé a střední podniky prostřednictvím prezentace nabídky center.
5. Koordinovat činnosti nebo pořádat akce propojující činnosti VTP a PI na území kraje za účelem rozvoje spolupráce.
6. Zprostředkovat odborné diskuze, formulaci jejich závěrů a zavádět jejich výsledky do praxe.
7. Aktivizovat stávající vysoké školy, výzkumné organizace na území kraje pro zvýšení spolupráce s firemní sférou, provázání praxe s teorií.
8. Zajistit spolupráci mezi komerční sférou, VaV zařízeními a studenty vysokých škol v přírodovědných a technických oborech.
9. Zajistit poradenství v oblasti ochrany duševního vlastnictví.
10. Zajistit dostatečnou politickou podporu rozvoje inovačního prostředí.
11. Vytvořit monitorovací a informační systém VaV.
12. Vytvořit efektivní systém propagace výsledků VaV.

VII. Na základě navržených činností došlo k predikci nákladů na chod takového centra, jejich kalkulaci dokládá níže uvedená tabulka

Rok (v Kč)	2014	2015	2016	2017	2018
Výkonová spotřeba	2 948 120	3 227 329	3 242 537	3 684 630	3 832 222
Osobní náklady	2 730 750	3 300 602	3 926 431	5 147 860	5 832 106
Daně a poplatky	9 800	12 200	12 200	14 600	14 600
Ostatní provozní náklady	90 000	120 000	150 000	180 000	200 000
Ostatní finanční náklady	25 000	30 000	35 000	40 000	50 000
CELKEM	5 803 670	6 690 131	7 366 168	9 067 090	9 928 927

VIII. Návazným krokem bylo stanovení struktury financování centra.

Etapa založení centra a rozjezdu jeho aktivit

Centrum jako takové vychází z potřeb kraje, které směřují k trvale udržitelnému rozvoji nejen hospodářství jako takového, ale i lidských zdrojů a v neposlední řadě i s ohledem na předpokládané obory na které bude zaměřeno.

Činnosti centra jako takové jdou nad rámec schopnosti volného trhu tyto aktivity zajišťovat. Čerpání veřejné podpory pro takovéto centrum je zejména ve fázi založení a zahájení činností oprávněné.

V této fázi budou náklady na provoz centra hrazeny zejména z veřejných zdrojů, jelikož se předpokládá, že zejména v první fázi existence centra bude základní provoz financován z prostředků zřizovatele popř. zakladatele, tj. nadefinovaného ročního rozpočtu, který bude vyčleněn v rámci kapitoly rozpočtu Ústeckého kraje popř. zakladatelů. Předpokládaná výše nákladů centra vychází z předchozí kapitoly.

Financování náběhu aktivit a expanze služeb

V této fázi životního cyklu dojde k postupnému snižování spolufinancování centra z prostředků zakladatele/lů. Toto snižování bude postupné v závislosti na rozjezdu vlastních služeb nabízených centrem tak také postupnou realizací projektových grantů. Po náběhu všech aktivit a zapojení centra do regionálních i mezinárodních projektů by mělo rozpočet svých zakladatelů zatěžovat minimálním způsobem.

Návrhy na financování centra, podrobněji uvedené v konceptu, vycházejí z dostupných podkladů, pracovních verzí jednotlivých operačních programů, dále z dostupných dokumentů výše uvedených agentur či Evropské unie.

Prostor pro činnosti centra financované z projektů lze spatřovat zejména v aktivitách směřujících k tvorbě sítí, mezinárodní spolupráce či účasti a spolupráci výzkumných týmů.

IX. Výše uvedené body byly podkladem pro stanovení základních bariér omezující či bránící efektivní činnosti centra:

1. Přílišná obecnost
2. Nízká neformální autorita
3. Chybějící kontakty na subjekty VaV v ČR a v zahraničí
4. Malá podpora ze strany komerčních subjektů
5. Nedůsledná realizace inovačních strategií Ústeckého kraje
6. Nedostatek vhodných kvalifikovaných pracovníků

Část 2 - Strategie příhraniční spolupráce inovačního centra

Vychází z potenciálu pro přeshraniční spolupráci v rámci českého a saského regionu. V úvodu dochází k vydefinování společných oborů, oslovení možných subjektů na saské straně přímým jednáním pro ověření zájmů a podmínek spolupráce v oblasti VaV. Na základě definovaných bariér a SWOT analýzy Ústeckého kraje v rámci části A. dochází ke zpracování společné SWOT analýzy obou regionů, tj. Ústeckého a Saského regionu. Došlo také ke zpracování přehledu možných finančních nástrojů pro podporu VaV na obou stranách hranice. Z výše uvedených poznatků dochází k návrhu možné komunikační platformy s využitím komunikačního mixu pro efektivní rozvoj přeshraniční spolupráce. V samotném závěru této části pak jsou definovány obecné nástroje a cíle pro postupný rozvoj přeshraniční spolupráce.

I. V úvodu této části studie došlo i na základě konzultace s partnery projektu tj. s Institut Chemnitzer Maschinen – und Anlagenbau e.V. (ICM) a s WFE GmbH, definování základních oborů na jejichž podporu by se centrum jako takové mělo primárně zaměřit:

- Strojírenství
- Chemický průmysl
- Kovovýroba
- Rekultivace a jejich možné propojení s OZE (obnovitelné zdroje energie)
- Povrchové úpravy
- Nanotechnologie
- Biomedicína
- Obalová technika

II. Identifikace potenciálních spolupracujících subjektů inovačního prostředí

S ohledem na výše uvedené obory byly také vytipovány vhodné subjekty k oslovení. Byly to tyto základní typy subjektů a to:

- sdružení (sdružující řadu menších podniků v oblasti výroby či zastřešující jejich výzkumné a prodejní aktivity).

- a malých a středních podniků, zejména z oblasti strojírenství, zpracování plastů atp., kteří jsou aktivní i v oblasti vlastního výzkumu a vývoje.

Obecně lze říci, že možnosti přeshraniční spolupráce se nebrání na německé straně žádný z oslovených subjektů.

Svoji spolupráci jsou ochotni směřovat jak čistě na výrobní bázi tak i možnosti účasti na společných výzkumných projektech. U subjektů MSP zejména menšího charakteru, rozsáhlejší spolupráci na větších projektech je možné očekávat zejména od subjektů typu ICM či univerzit.

Mezi hlavní bariéry konkrétní spolupráce vidí zejména jazykovou připravenost na obou stranách, tj. jsou si vědomi i vlastní nedostatečné jazykové vybavenosti jiným jazykem než německým.

III. Stanovení silných a slabých stránek regionu a využití silných stránek

Níže uvedená tabulka prezentuje výběr ze SWOT analýzy zpracované v této části konceptu centra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Tradiční obory na obou stranách hranice, zejména oblasti strojírenství, chemie, kovovýroby. Na české straně i těžební obory. • Navazující „nové obory“ související s rekultivacemi, obnovou krajiny, OZE. • Velký potenciál v oblasti rozvoje oborů nanotechnologií a biomedicíny. • Existence infrastruktury v oblasti výzkumu a vývoje. • Značný potenciál tradičních oborů pro vzájemnou přeshraniční spolupráci ve výrobě, ale i výzkumu a vývoji. • Fungující subjekty typu inovačních center zejména na německé straně. • 	<ul style="list-style-type: none"> • Nízká finanční síla většiny MSP pro rozvoj inovací na obou stranách hranice. • Výrazné zastoupení oblastí, vyžadujících soustředěnou podporu státu na české straně. • Obtížné uplatnění absolventů na trhu práce především na české straně. • Vysoká míra nezaměstnanosti a vysoký podíl dlouhodobé nezaměstnanosti spojených s nízkou kvalitací nezaměstnaných zejména na české straně. • Odchod mladých dobře kvalifikovaných pracovních sil kvůli nedostatečné perspektivě zejména na české straně. •
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Zájem o spolupráci v oblasti obchodní a výrobní spolupráce, ale také v oblasti výzkumu a vývoje. • Další rozvoj nových a perspektivních odvětví. • Velký potenciál pro rozvoj oblasti obalové techniky, výroby obalů. • 	<ul style="list-style-type: none"> • Chybějící stabilní partner pro koordinaci a rozvoj spolupráce nezávisle na dotacích zastupující klíčové subjekty na české straně. • Nekoordinovaná či chybějící podpora tradičních oborů na české straně. • Stejná situace je i v cílené podpoře existujícího výzkumu a vývoje, nízká spolupráce veřejných subjektů v oblasti výzkumu a vývoje. • Nevyužití potenciálu regionálních univerzit či univerzit mající v regionu detašovaná pracoviště. •

Oba regiony se musí **více zaměřit na tradiční obory**, možnost využití široké základny v těchto oborech malých a středních firem, kdy řada z nich má i potenciál účasti na rozvoji inovací a spolupráci v rámci těchto projektů.

Výhodou obou regionů je, že na tyto obory navazují další a umožňují jejich další propojování. Jako **obory s vysokým potenciálem pro další rozvoj** jsou obory **z oblasti techniky životního prostředí**, navazující na těžební průmysl, resp. na rekultivaci vytěžených ploch a využití pro obnovitelné zdroje a jejich energetické využití.

Tyto **tradiční obory doplňují rychle se rozvíjející obory nanotechnologie a biomedicíny**, které mají pro další rozvoj kraje značný potenciál a svým rostoucím významem se blíží tradičním oborům.

Zásadní politikou obou stran by tak měla být podpora těchto oborů a jejich rozvoje od podpory výrobní činnosti, tak i s ní úzce souvisejícího výzkumu a vývoje.

Oba regiony již v současné době disponují značnou kapacitou infrastruktury určené pro výzkum a vývoj – vědeckotechnické parky, univerzity, ale i výzkumné ústavy.

IV. Identifikace potenciálních finančních nástrojů Německa, Česka a EU

Došlo ke zpracování tabulkového přehledu zejména dotací mapující podporu VaV na německé straně, kdy řada programů umožňuje bonifikaci příjemce dotace v případě zapojení partnera ze zahraničí.

Jádrem možností financování přeshraniční spolupráce tak ve sledovaném území zůstane nástupce stávajícího programu Cíl3. Jehož bližší specifikace pro nové programovací období není zatím veřejně dostupná.

V. Návrh komunikační platformy

Komunikační platforma by měla kombinovat všechny druhy komunikace a sdílení informací, ale také umožnit sdílení aktuálních dat nejen pro hlavní subjekty podílející se na přímé komunikaci, ale i pro třetí stranu, tj. zástupce MSP, výzkumných organizací, investorů, kteří hledají snadnou cestu ke klíčovým a aktuálním datům o možnostech v daných regionech.

Základem této platformy je setkávání klíčových subjektů a organizací v oblasti VaV, ale i hospodářského rozvoje.

- Setkávání formou kulatých stolů – 1 x za 3 měsíce.
- Účastníci z řad zástupců vědeckotechnických parků, podnikatelských inkubátorů, center transferů technologií, univerzit, hospodářských komor, ale také zástupců místní správy a samosprávy.

Způsob realizace úkolů z výše uvedených kulatých stolů by mělo být vytvoření společného/ných pracovních týmů využívajících tyto základní nástroje:

- Fungující webový portál (informační systém, zajišťující publikaci strategií a regionálních statistik, prezentoval akce jednotlivých subjektů na obou stranách hranice

Využívání všech dostupných nástrojů komunikace od osobních jednání až po elektronické formy komunikace.

Komunikační platforma a její činnosti má smysl pokud ji na obou stranách budou využívat stabilní a aktivní partneři, kteří mají vliv na řešení rozvoje regionu v oblasti VaV nejen s partnery Saska a České republiky, ale potenciálně i z dalších regionů.

Stejně jako u zahájení činnosti Inovačního centra v Ústeckém kraji platí, že náběh využití komunikační platformy by měl být postupný a jak již bylo řečeno, byl přizpůsoben jejím klíčovými uživateli.

VI. Návrh obecných cílů a specifikace jednotlivých opatření, která budou zabezpečovat postupný rozvoj a řízení přeshraniční spolupráce

Pro úspěšný rozvoj přeshraniční spolupráce a činnost centra je důležitá jeho aktiva při účasti na vhodných akcích, ale i jejich vlastní pořádání či spolupořádání jako partner.

- Pořádání a účast na kooperačních burzách dodavatelů, kde může získat kontakt na výrobní firmy, ale také na výzkumné organizace.
- Pořádání a účast na odborných workshopech a konferencích na území Saska a České republiky

Tyto výše uvedené aktivity by dané centrum mělo využít pro vlastní prezentaci, ale zejména získávání kontaktů a budování partnerství.

- Další aktivitou je zajišťování průběžného monitoringu potenciálu výzkumu, vývoje a inovací a na jejich základě vyhledávat možné oblasti mezinárodní spolupráce
- Na tuto činnost, navázat správou databáze či informačního systému evidující firmy a organizace pro možnou potenciální spolupráci v mezinárodních projektech. Tyto informace pak dále využívat jako možnou službu těm subjektům, které nemají zkušenosti a kontakty v zahraničí, ale i v Čechách. Inovační centrum, tak bude schopno tyto organizace a subjekty vzájemně provazovat při realizaci jejich záměrů.
- Poskytování poradenství při zpracování projektových návrhů a další odborné vzdělávání.
- Informování o účasti národních týmů v mezinárodních projektech a zajištění zpětné vazby poskytovatelům finančních prostředků a Evropské komisi.